

Велики број хемијских материја у облику препарата за чишћење, за одржавање, лекова и слично, повећава ризик од случајних или намерних акутних тровања чији се се значајан пораст бележи из године у годину.

НЦКТ региструје годишње, само у Београду, преко 4000 тровања која веома често настају због нестручног руковања и неадекватног складиштења хемијских материја. Годишња смртност услед акутних тровања према статистичким подацима НЦКТ износи око 3% свих тровања.

Овај подсетник ће вам пружити савете о поступцима пружања помоћи затрованима на лицу места, о даљем поступању у случајевима тешких тровања, као и о спровођењу мера за спречавање настанка акутних тровања у окружењу.

У кућним условима је важно повести рачуна о следећим хемикалијама:

Средства за бељење и скидање каменца, детерџенти за прање посуђа и веша, средства за чишћење перни и одмашћивање цевовода, лекови, козметика, угљен-моноксид из уређаја за грејање, дезинфекциона средства, освеживачи ваздуха, алкохолна пића, дуван, гасне лампе, камини, уређаји за грејање, отровне кућне биљке, хербициди, инсектициди, родентициди (мишомор), течности за паљење, средства за прање и чишћење аутомобила, бензин и друга горива, средства против замрзавања - антифриз, акумулатори, боје, растварачи и слично.

НАЦИОНАЛНИ ЦЕНТАР ЗА КОНТРОЛУ ТРОВАЊА ВМА

Дежурни токсиколог
Токсиколошко-информационог
одсека (ТИО) Националног центра
за контролу тровања ВМА
+ 381 11 3608440
24 часа дневно
(дежурни токсиколог)
+ 381 11 3672187
У РАДНО ВРЕМЕ (УПРАВА НЦКТ)

ВОЈНОМЕДИЦИНСКА
АКАДЕМИЈА
www.vma.mod.gov.rs
vma@mod.gov.rs
11000 Београд, Црнотравска 17

ПРЕВЕНЦИЈА И
ПРВА ПОМОЋ КОД
АКУТНИХ ТРОВАЊА

ПРЕВЕНЦИЈА АКУТНИХ ТРОВАЊА

Уколико у домаћинству или окружењу живе деца морају се предузети посебне мере заштите од могућег контакта и последичног тровања. Лекови и друге хемикалије морају се искључиво чувати у оригиналном паковању. Нарочито опасно може бити чување течности за допуњавање у боцама од освежавајућих или алкохолних пића. Све хемикалије и лекове одложити и чувати на местима која се могу затворити или закључати. Обавезно прочитати и упознати се са упутством за употребу и упозорењима везаним за дату хемикалију. Једном годишње из домаћинства уклонити све преостале хемикалије и лекове. С обзиром да се веома често може радити о врло опасним хемијским материјама како по здравље људи и животиња, тако и по животну средину уопште, ово не треба чинити преко канализације или путем свакодневног одлагања отпада, већ на за то прописан начин.

ВАЖНО У АКУТНИМ ТРОВАЊИМА

Код сумње на акутно тровање хемикалијама и лековима саветујемо јављање дежурном лекару у НЦКТ на број: 011/3608 440, 064/8743 150.

У циљу што бољег сагледавања и пружања адекватног савета потребно је да позив садржи следеће одреднице:

КО - животна доб, пол, тежина и ранија обољења особе као и занимање код тровања на радном месту;

ШТА - тачан назив средства, име произвођача, симбол - знак за опасност на производу, декларација о садржају;

КАКО - гутање, удисање, преко коже, преко очију;

КОЛИКО - проценити највећу могућу количину;

КАДА - сигурно време или процена;

ШТА ЈОШ - први симптоми (кашаљ, повраћање, подрхтавање мишића, узнемиреност, одузетост), да ли су већ предузете неке мере (ако јесу, да ли су имале неког успеха или не).

ПРВА ПОМОЋ

НАКОН УНОШЕЊА ПРЕКО УСТА:

(САМО АКО ЈЕ ЗАТРОВАНИ СВЕТАН): ДАТИ МУ ДА ПИЈЕ ВОДУ, ЧАЈ ИЛИ СОК (1- 2 дцл, код супстанци које производе пену у мањим гутљајима, код корозивних супстанци што пре, најдуже до 30 минута након уношења); САМО НАКОН РАЗГОВОРА СА ЛЕКАРОМ ПРИМЕНИТИ АКТИВНИ УГАЉ, МЛЕКО ИЛИ ЛЕКОВЕ ПРОТИВ СТВАРАЊА НАДУТОСТИ И ПЕНЕ.

НАКОН УДИСАЊА:

ОБЕЗБЕДИТИ ДИСАЊЕ НА СВЕЖЕМ ВАЗДУХУ; ПОСЕБНА ПАЖЊА МОРА СЕ ПРЕДУЗЕТИ У ЗАТВОРЕНИМ ПРОСТОРИЈАМА, ЈЕР СПАСИОЦИ НЕ БИ ТРЕБАЛО ДА УГРОЗЕ СОПСТВЕНО ЗДРАВЉЕ; СМИРИВАТИ ЗАТРОВАНОГ.

НАКОН КОНТАКТА СА КОЖОМ:

ОДМАХ УКЛОНИТИ ОДЕЋУ; ПОГОЂЕНЕ ДЕЛОВЕ КОЖЕ ИСПИРАТИ ВЕЛИКОМ КОЛИЧИНОМ ТЕКУЋЕ ВОДЕ; НЕПОВРЕЂЕНУ КОЖУ ТЕМЕЉНО ОПРАТИ САПУНОМ И ВОДОМ.

НАКОН КОНТАКТА СА ОЧИМА:

ОЧИ ШТО ПРЕ, У ТРАЈАЊУ НАЈМАЊЕ 10 МИНУТА ИСПИРАТИ ТЕКУЋОМ ВОДОМ, А ОЧНЕ КАПКЕ ДРЖАТИ ШИРОМ ОТВОРЕНЕ.

КОД ПОРЕМЕЂАЈА ИЛИ ГУБИТКА СВЕСТИ:

УНЕСРЕЂЕНОГ ПОСТАВИТИ ДА ЛЕЖИ НА ЛЕВИ БОК СА ГЛАВОМ САВИЈЕНОМ НА ДОЛЕ; ПОТРАЖИТИ ЛЕКАРСКУ ПОМОЋ; НЕ ДАВАТИ МУ ТЕЧНОСТ НА УСТА; НЕ ПОКУШАВАТИ ИЗАЗИВАЊЕ ПОВРАЋАЊА.

КОД ПРЕСТАНКА ДИСАЊА И ГУБИТКА

ПУЛСА: ПОЗВАТИ 194; ПОСТОЈЕЋА СТРАНА ТЕЛА (ВЕШТАЧКЕ ВИЛИЦЕ, ОСТАТКЕ ТАБЛЕТА И ПОВРАЋАЊА) ОДСТРАНИТИ ИЗ УСТА И ЖДРЕЛА; ОСЛОБОДИТИ ДЕЛОВЕ УСКЕ, ЗАВРШНЕ ДЕЛОВЕ ОДЕЋЕ (КРАГНЕ, РУКАВЕ); ПОКУШАТИ СА ДАВАЊЕМ ВЕШТАЧКОГ ДИСАЊА УСТА НА УСТА (КОД НЕКИХ ВРСТА ТРОВАЊА ТРЕБА БИТИ ОПРЕЗАН ИЛИ ИЗБЕГАВАТИ - ЦИЈАНИДИ СА ЗАДАХОМ ИЗ УСТА НА ГОРКИ БАДЕМ);

КОД ПРЕСТАНКА СРЧАНОГ РАДА:

СПРОВЕСТИ МЕРЕ ОЖИВЉАВАЊА ПРЕМА АКТУЕЛНИМ ПРЕПОРУКАМА (НАЈВАЖНИЈА СПОЉАШЊА МАСАЖА СРЦА, ПРИТИСКОМ НА ПРЕДЊИ ДЕО ГРУДНОГ КОША).

ТЕЛЕФОНСКИ ПРЕДЛОЗИ:

- Уколико се активни угаљ узме на време и довољно количини може у желуцу и цревима да веже доста унетог отрова. Код акутних тровања је активни угаљ ефикасан само у течном стању (као већ постојећи раствор или прах растворен у води или соку). Таблете и капсуле активног угља које се могу набавити у апотеци нису погодне за коришћење код акутних тровања. Дозирање: 0,5 до 1,0 гр по килограму телесне тежине

- Код случајне или намерне ингестије детерџената, шампона и сличних средстава која праве пену, могу се дати такозвана средства за спречавање настајања пене. Провоцирање повраћања се више не препоручује. Код намерне или случајне ингестије корозивних хемијских средстава, бензина, нафтних деривата и детерџаната који праве пену то може бити чак и врло опасно.